17. HADİS

DOST SEÇİMİNDE TİTİZ OLMAK

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

« اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ » .

Hadisin Türkçesi

Ebû Mûsâ el-Eş'arî radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kişi sevdiği ile beraberdir."[17]

Açıklamalar

Hadîs-i şerîflerde "kişinin, sevdikleriyle beraber olduğu" genel bir kaide ve ifade ile anlatılmaktadır. Öncelikle buradaki beraberlik, hiç şüphesiz her bakımdan yani, fazilet ve derece bakımından beraberlik demek değildir. Aynı yerde veya mecliste bulunan insanlar, beraberdirler ama gerçek durumları, imkânları ve manevi değerleri farklı farklıdır. Hz. Peygamber'i sevdiği için onunla beraber olacağı belirtilen kimse, Peygamber aleyhisselâm ile aynı seviyede olacak demek değildir. Ama onunla cennette bulunma ve onu görebilme imkânına sahip olacak demektir.

Öte yandan "Kişi sevdiği ile beraberdir." beyanında iyilik-kötülük ayırımı yapılmamış, genel bir kaide olarak durum ortaya konulmuştur. Bundan iyileri seven iyilerle, kötüleri seven de kötülerle beraberdir, anlamı çıkar. Zaten insan, sevdiği kimselerle olmayı onların yakınında bulunmayı ister. Sevmediği kimselerle birlikte vakit geçirmek, başlı başına azap vesilesidir. Kimse de böyle bir beraberliğin peşinde olmaz. Birlikte olma arzusunun temelinde sevgi yatar.

Burada dile getirilmiş olan endişe, amel noksanlığı ya da sevdiklerinin yaptıklarını yapamama gibi durumların, sonuçta sevilen kimselerden ayrı kalmaya sebep olabileceği düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Onun için de hadis-i şerifin başka bir rivayetinde "Bir topluluğu sevdiği halde onların yaptıklarını yapamayan, dolayısıyla onların seviyelerine ulaşamayan kimsenin durumu" Peygamber Efendimize sorulmuştur.

17 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 369 (Buhârî, Edeb 96; Müslim, Birr 165. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 50; Daavât 98)

Açıklamalar

Efendimizin cevabı, bu endişenin yersiz olduğunu ortaya koymuştur. Beraberlik için aynı seviyeyi paylaşmanın ya da aynı şeyleri yapmanın şart olmadığını, iyiliklerinden dolayı sevilen insanlarla beraber olabilmek için onlara duyulan sevginin önemli olduğunu müjdelemiştir. Çünkü niyet çoğu kere amelden önde gelir.

Hadisin ravilerinden Enes İbni Mâlik radıyallahu anh, bir sözünde, ashab-ı kirâmın, Hz. Peygamber'den duydukları bu müjdeli beyan üzerine, Müslüman oldukları gün dışında hiçbir gün bu derece sevinmediklerini kaydetmektedir (Bk. Müslim, Birr 163). Hatta bizzat kendisi, "Ben de Allah ve Resûlünü ve Ebû Bekir ile Ömer'i seviyorum. Onların amelleri gibi amel edemediysem de, onlarla beraber olmayı umuyorum." demiştir.

Kıyametin ne zaman kopacağını soran bedevîye Hz. Peygamber "Kıyamet için ne hazırladın?" karşı soruyu yöneltmiş ve kıyametin nasıl olsa bir gün kopacağını, kişinin o güne hazırlık yapması gerektiğini belirtmiştir.

Bedevînin zikre değer önemli bir hazırlığının bulunmadığını, farzlar dışında fazlaca bir ibadetinin, hayır ve hasenatının olmadığını, ancak Allah'a ve Resûlü'ne karşı derin bir muhabbet ve sevgi duyduğunu söylemesi, hem bir samimiyetin ifadesi, hem de gönlündeki sevgiye güvendiğinin belirtisidir. "Sen, sevdiğinle berabersin." cevabı da, gerçekten güvenilecek şeyin, gönülden duyulan sevgi olduğunu gözler önüne sermektedir.

"Sevgi, itaati ve sevilenin yaptıklarını yapmayı gerektirmez mi?" diye aklımıza bir soru gelebilir. Elbette insan, sevdiği kimseleri üzmek istemez, onların emirlerini yerine getirmeye çalışır, onlara itaatten zevk alır. Ama bütün bunların yeterince yapılamadığı hallerde bile eğer gerçekten "sevgi" varsa, sırf o sevgi, kişiyi sevdikleriyle buluşturabilir. Yani bir anlamda iyileri sevmek, insanı pişman etmez. O halde "Amelim az, durumum pek iyi değil." diyerek, kişi sevdiği iyi insanlar, fazilet ve hayır sahipleriyle beraber olmaktan uzak kalmamalıdır. Onların meclislerine devam etmeli, ziyaretlerine gitmelidir. Zira salihlerle sohbet, hayırların doğmasına vesiledir. Ahirette ise, zaten "Kişi, sevdiğiyle beraberdir."

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. Sevgi, beraber olmanın temel şartıdır.
2. İyileri seven, onlarla beraber olmayı da sever.
3. Sevdikleriyle beraber olması, kişinin her bakımdan onlara eşit olması demek değildir.
4. Müslüman, kimlere karşı sevgi duyduğuna dikkat etmelidir. Çünkü işin sonunda onlarla beraber olmak vardır.